

Skatteutskottets betänkande

1999/2000:SkU9

Avtal mellan Sverige och Danmark om beskattning av anställda ombord på färjor och tåg m.m.

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet proposition 1999/2000:17. I propositionen föreslås att beskattningen av anställda ombord på färjor och tåg i reguljär trafik mellan Sverige och Danmark skall ske i det land där arbetsgivaren har sitt hemvist. Förslaget är en följd av att Statens järnvägar och Danske Statsbaner träffat en överenskommelse om gemensam drift av passagerartågtrafiken över Öresund, och det gäller även färjetrafiken.

I ärendet behandlar utskottet vidare tre motioner från den allmänna motionstiden med yrkanden som rör beskattningen vid arbetspendling mellan Danmark och Sverige. Utskottet avstyrker motionerna.

Propositionen

Regeringen (Finansdepartementet) föreslår i proposition 1999/2000:17 att riksdagen

1. godkänner avtalet mellan Sverige och Danmark om beskattning av anställda ombord på färjor och tåg i reguljär trafik mellan Danmark och Sverige,

2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna,

3. antar regeingens förslag till lag om ändring i lagen (1999:639) om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna.

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner ett avtal mellan Sverige och Danmark om beskattning av anställda ombord på färjor och tåg i reguljär trafik mellan Sverige och Danmark samt – med anledning av avtalet – antar lag om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna.

Motioner väckta under allmänna motionstiden 1999

1999/2000:Sk641 av Anders Karlsson och Bengt Silfverstrand (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om gränsgångare.

1999/2000:Sk642 av Bertil Persson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omförhandling av gränsgångaravtalet med Danmark.

1999/2000:SkU9

1999/2000:Sk752 av Marie Granlund m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av harmonisering och förenklingar mellan Sverige och Danmark.

Utskottet

Anställda ombord på färjor och tåg i reguljär trafik mellan Sverige och Danmark

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen ändrade regler för beskattningen av anställda ombord på färjor och tåg i reguljär trafik mellan Sverige och Danmark.

Statens järnvägar och Danske Statsbaner har ingått ett samarbetsavtal om gemensam drift av passagerartågtrafiken över Öresund. Eftersom beskattningsrätten i dag följer transportmedlets nationalitet kommer de anställda att beskattas för en del av inkomsten i Danmark och en del i Sverige. För att undvika en sådan uppdelning har Sverige och Danmark träffat ett avtal som innebär att anställda ombord på tåg i reguljär trafik mellan Sverige och Danmark i stället skall beskattas i det land där arbetsgivaren har sitt hemvist. En motsvarande ändring har avtalats när det gäller färjetrafiken. De nya reglerna föreslås tillämpas den 1 januari året efter det år då meddelanden om godkännande utväxlats mellan länderna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot regeringens förslag och tillstyrker därför propositionen.

Arbetspendling mellan Sverige och Danmark

Motionerna

I tre motioner framställs yrkanden som rör beskattningen vid arbetspendling mellan Sverige och Danmark och särskilt de kommunalekonomiska effekterna av beslutet att slopa de s.k. gränsgångarreglerna. Gränsgångarreglerna tillämpades fram till 1996 års utgång och innebar att inkomsten beskattades i bosättningslandet i stället för arbetslandet (prop. 1996/97:44, bet. 1996/97:SkU12).

I motion Sk641 av Anders Karlsson och Bengt Silfverstrand (s) begärs ett tillkännagivande om att det är angeläget att ompröva slopandet av gränsgångarregeln. Enligt motionärerna skapar de nuvarande reglerna djupa orättvisor på lokal nivå eftersom kommuner och landsting tillhandahåller tjänster utan att få del av de skatteinkomster som folkbokföringen borde generera.

I motion Sk642 av Bertil Persson (m) anfördes att Danmark har planerat för 50 000 nya arbetsplatser och dessutom omförhandlat gränsgångaravtalet så att skatten skall betalas där man arbetar. Danskar bosätter sig också i Sverige på grund av de låga boendekostnaderna. Enligt motionären är det ett problem att dessa pendlare betalar skatt i Danmark och kräver service i Sverige, och motionären begär ett tillkännagivande om att avtalet är så oförmånligt att det rimligen måste omförhandlas genast.

I motion Sk752 av Marie Granlund m.fl. (s) anfördes att de nuvarande skattereglerna på sikt får stora konsekvenser för Malmö. Om antalet pendlare till Danmark stiger till 15 000 personer handlar det om en ökad kostnad på 1 500 miljoner kronor, vilket skulle medföra en kompensation på 1 400 miljoner kronor enligt nuvarande regler för skatteutjämning. En eventuell ökning av pendlingen till Sverige hjälper inte Malmö, eftersom skatteintäkterna går till den svenska staten. Principen om beskattning på bosättningsorten bör enligt motionärerna gälla genomgående. Motionärerna begär ett tillkännagivande om behovet av en utvärdering av konsekvenserna av en förenkling och harmonisering av skattereglerna.

Utskottets ställningstagande

Den svenska och den danska regeringen har i rapporten ”Öresund – en region blir till” redovisat en första kartläggning av hinder och möjligheter vad gäller integrationen i Öresundsregionen. I rapporten redovisar regeringarna bl.a. sina överväganden när det gäller gränsgångarnas skatte- och avgiftssituation.

Huvudprincipen om beskattning i arbetslandet är enligt vad som anfördes i rapporten fast förankrad i den internationella skatterätten, och den står också i överensstämmelse med de principer som gäller i EG:s regler om social trygghet. En tillämpning av huvudprincipen gör att det blir enklare att preliminärbeskatta inkomsten och beräkna sociala förmåner och avgifter. Sambandet med arbetsgivarens avdragsrätt för lönekostnader blir också säkrare. En samordning mellan skatter och avgifter gör också att man kan undvika en snedvridande beskattning av gränspendlarna. Eftersom skatterna har en i förhållande till avgifterna större tyngd i Danmark än i Sverige kan en snedvridande effekt uppstå om svenska skatter kombineras med danska avgifter eller vice versa.

Av rapporten framgår också att det inom Europa finns många exempel på att principen om beskattning i hemvistlandet tillämpas i olika gränsregioner. Sådana avtal finns mellan Frankrike och flera andra länder, mellan Spanien och Portugal och mellan Italien och Österrike. Även Sverige har sådana avtal med Norge och Finland. Regeringarna konstaterar i rapporten att dessa ordningar bibehålls även om de avviker från huvudprincipen men att de också skapar en obalans mellan skatt och utbyte av de sociala trygghetssystemen.

Även frågan om de kommunalekonomiska effekterna av en beskattning i arbetslandet tas upp i rapporten. Regeringarna konstaterar att den nu rådande ordningen kan påverka skatteunderlaget och därmed förutsättningarna för en allsidig kommunal service. Detta skulle enligt vad som anfördes i rapporten kunna vara fallet om pendlingen utvecklas så att skatteunderlaget i delar av

regionen urholkas och leder till kommunalekonomiska problem som inte balanseras av positiva effekter i andra led, t.ex. via ökad handel och annan ekonomisk aktivitet som hänger samman med boendet.

I rapporten konstaterar regeringarna att antalet pendlare kan väntas öka betydligt i och med att den fasta förbindelsen kommer på plats. Det är därför enligt vad som anförs viktigt att vara uppmärksam på om pendlarströmmar och bosättningsmönster utvecklas på ett sätt som ger oönskade sociala och kommunalekonomiska effekter. Samtidigt bör man enligt vad som anförs ta hänsyn till bådas ländernas önskemål om att ha regler för behandlingen av gränsgångare vid andra landgränser som är så enhetliga, tydliga och lättillämpliga som möjligt.

I rapportens skatteavsnitt anförs slutligen att regeringarna i Danmark och Sverige kommer att, i samarbete och dialog med organisationer, företag och myndigheter på båda sidor av Öresund, aktivt följa integrationsutvecklingen för att bedöma vilka skillnader i skattesystemen som kan verka hämmande eller snedvridande för gränsöverskridande arbetskraft eller yrkesmässig verksamhet. I samband härmed skall en bedömning göras dels av om det, med avseende på att underlätta integrationen, finns behov av och möjlighet till ändringar av skattesystemen utan att helheten i de nationella beskattningsreglerna går förlorad, dels av effekten av fördelningen av skatter och utgifter mellan länderna vid existerande och framtida pendling, häribland en bedömning av om det finns behov av och möjlighet till ett interregionalt utjämningsystem för inkomstskatter och sociala avgifter samt andra skatter och avgifter som kan vara av betydelse för integrationen i regionen.

Enligt utskottets mening är det viktigt att skattereglerna inte lägger hinder i vägen för Öresundsintegrationen eller leder till att den får oönskade effekter. En kraftigt ökad pendling skulle t.ex. kunna medföra förändringar som inverkar negativt på kommunernas och landstingens skatteunderlag och dessas möjligheter att erbjuda en god kommunal service. Av vad utskottet anfört i det föregående framgår att den danska och svenska regeringen uppmärksammat dessa problem, och frågan följs nu av regeringarna i en dansk-svensk styrgrupp för Öresundsintegrationen. Gruppen skall bl.a. följa effekten av fördelningen av skatter och utgifter mellan länderna vid existerande och framtida pendling. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen med en utvärdering av frågan. Utskottet avstyrker motionerna.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *anställda ombord på färjor och tåg i reguljär trafik mellan Sverige och Danmark*

att riksdagen med bifall till proposition 1999/2000:17

1. godkänner avtalet mellan Sverige och Danmark om beskattning av anställda ombord på färjor och tåg i reguljär trafik mellan Danmark och Sverige,

2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna,

3. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:639) om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna,

1999/2000:SkU9

2. beträffande *arbetspendling mellan Sverige och Danmark* att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Sk641, 1999/2000:Sk642 och 1999/2000:Sk752.

Stockholm den 25 november 1999

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Erik Granström (s), Per Rosengren (v), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Marie Engström (v), Kenneth Lantz (kd), Catharina Hagen (m), Rolf Kenneryd (c), Per-Olof Svensson (s), Desirée Pethrus Engström (kd), Sven-Erik Österberg (s), Matz Hammarström (mp), Bengt Niska (s) och Bijan Fahimi (fp).

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Motioner väckta under allmänna motionstiden 1999.....	1
Utskottet	2
Anställda ombord på färjor och tåg i reguljär trafik mellan Sverige och Danmark	2
Arbetspendling mellan Sverige och Danmark.....	2
Hemställan	4